

การประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู
ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม
Needs Assessment of Teachers' Participation in the Implementation of
Internal Quality Assurance in Samchukratanapokaram School

วสิน ชูชาติ

wasin_010@yahoo.com

ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู 2) วิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู เก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในปีการศึกษา 2564 จำนวน 84 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบตอบสนองคู่และแนวคำถามในการจัดกระบวนการกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และจัดลำดับความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) การมีส่วนร่วมของครู พบว่า ภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.33 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ขั้นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ ขั้นเตรียมการ (0.35) รองลงมาคือ ขั้นดำเนินการ (0.33) และขั้นการรายงาน (0.30) 2) สาเหตุความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู พบว่า ผู้บริหารไม่กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายใน, การกรอกข้อมูลต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อนในหน่วยงานเดียวกัน และผู้ปฏิบัติงาน/ ครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายใน 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู พบว่า ผู้บริหารต้องเน้นถึงความสำคัญของเป้าหมายและระบบการทำงาน, จัดระบบสารสนเทศตามกลุ่มงาน/ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพใช้งานได้ทันที และฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในกับบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน

คำสำคัญ: ประเมินความต้องการจำเป็น, การมีส่วนร่วมของครู, การประกันคุณภาพภายใน

Abstract

This research objectives were 1) to identify the needs of teachers' participation 2) to analyze the causes in needs of teachers' participation and 3) to study the guideline to develop teachers' participation. The sample, 84 teachers in 2021 academic year, were selected by Stratified Random Sampling and 7 key informants. The tools were dual-response questionnaire and questions in group process. Data analysis was analyzed by mean, content analysis and the priority setting. The results found that: 1) PNI_{modified} of teachers' participation in the overall score was 0.33. According to each stage; preparation (0.35), procedure (0.33) and report (0.30),

2) Needs analysis of teachers’ participation were; administrators didn’t encourage to the importance of Internal Quality Assurance, filling the duplicate data in school and teachers didn’t have enough knowledge and understanding in Internal Quality Assurance with their operation. 3) The guideline to develop teachers’ participation were; administrators could focus on the organization’s goal and working system, setting the information system following departments and training in course of Internal Quality Assurance for teachers.

Keywords: needs assessment, teachers’ participation, internal quality assurance

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนด ตามองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีการประกาศใช้กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์และแนวดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กลุ่มคนที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด คือ ครูผู้สอน ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามมาตรฐานของสถานศึกษาและสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก

การมีส่วนร่วมของครูมีความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากบุคลากรทุกคนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีโอกาสได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึก หรือความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ส่งผลให้ทราบจุดดี จุดด้อย รวมทั้งจุดที่ควรแก้ไข/ปรับปรุงเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการต่าง ๆ การที่สถานศึกษาจะทราบถึงความต้องการของบุคลากรในการมีส่วนร่วม นั้น สามารถทำได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางการแก้ไขที่มีการวางแผนและพัฒนาองค์กร การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสามารถช่วยระบุปัญหาที่เป็นปัญหาอย่างแท้จริง ทำให้แก้ปัญหาได้ตรงจุดเป็นไปตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องกับโครงการและองค์กร สร้างความมั่นใจว่าสิ่งที่ได้ปฏิบัติจะสนองความต้องการขององค์กรอย่างแท้จริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินเพื่อระบุความแตกต่างของสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหา หรือสิ่งซึ่งหน่วยงาน หรือบุคคลต้องการ ทำให้เกิดสารสนเทศในการกำหนดว่าสมควรเปลี่ยนแปลงสิ่งใด และมีลำดับก่อนหลังอย่างไร นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปลายทางในการเปลี่ยนแปลงจะต้องเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ (วรรณิศา พิมพ์, 2561)

จากความสำคัญของการวิจัยดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นของครูในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) วิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดแนวทางแก้ไข (needs solution) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริงของครูในโรงเรียนสามชุกรัตนโกศารามต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ได้แก่ การระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ และการกำหนดทางเลือกในการการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น ดังนี้

1. การระบุความต้องการจำเป็น (Needs identification) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบตอบสนองรายคู่ (Dual-respond format) และลำดับความสำคัญโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ด้วยการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น
2. การวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็น (Needs analysis) ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Technique) และลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคแผนภูมิก้างปลา (Fishboning Technique)
3. การกำหนดทางเลือกในการการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็น (Needs solution) ใช้เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) และลำดับความสำคัญด้วยเทคนิคการกำหนดน้ำหนักรายคู่ (Paired-Weighting Procedure : PWP)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method research) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู

ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม ปีการศึกษา 2564 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 กลุ่มสาระฯ และ 1 กลุ่มสนับสนุนฯ จำนวนทั้งสิ้น 105 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม จาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 1 กลุ่มสนับสนุนการสอน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 84 คน

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพของโรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม โดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ .910 และสภาพที่ควรจะเป็น เท่ากับ .939 โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บรวบรวม ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าสถิติพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู โดยการระบุความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วจัดลำดับความสำคัญโดยใช้วิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง โดยใช้สูตร ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D) / D$$

เมื่อ I หมายถึง ระดับสภาพที่ควรจะเป็น
D หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริง

จากนั้น นำค่า PNI_{modified} เรียงลำดับจากดัชนีที่มีค่ามากไปหาค่าน้อย ดัชนีที่มีค่ามากนั้นหมายความว่ามีความต้องการจำเป็นสูงจึงควรได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู

ขั้นนี้จัดสนทนากลุ่มและลำดับความสำคัญด้วยแผนภูมิแก๊งปลาโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) โดยมีการกำหนดคุณสมบัติและเป็นผู้ที่ยินดีให้ข้อมูล ดังนี้

1. เป็นหัวหน้า/ รองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้, กลุ่มสนับสนุนการสอน (หรือ)
 2. ครูผู้สอนในกลุ่มสาระฯ ผู้ที่ปฏิบัติราชการ ณ โรงเรียนสามชุกรัตนโกศาราม ไม่น้อยกว่า 5 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แนวทางการสนทนากลุ่ม 2) แผนภูมิแก๊งปลาแบบมีขั้นตอน (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการทำงานที่มีลำดับขั้นตอน โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
1. วิเคราะห์การสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
 2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญสาเหตุของความต้องการจำเป็นจากแผนภูมิแก๊งปลา โดยใช้ความถี่และจัดเรียงลำดับสาเหตุที่มีความถี่สูงสุดเป็นสาเหตุหลัก

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู

ในขั้นนี้จัดทำกระบวนการกลุ่มโดยใช้เทคนิคกลุ่มสมมติให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน จากนั้นจึงให้ประเมินเพื่อจัดลำดับความสำคัญโดยใช้เทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักคะแนนรายคู่ เป็นรายชื่อที่ละคู่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินการจัดลำดับแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของครู เป็นแบบประเมินการจัดลำดับความสำคัญเป็นรายคู่ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์การกำหนดแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู โดยใช้ความถี่และจัดเรียงลำดับสาเหตุที่มีความถี่สูงสุดไปจนกระทั่งต่ำที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู พบว่า สภาพที่ควรจะเป็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายละเอียด พบว่า ชั้นรายงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ชั้นเตรียมการ และชั้นดำเนินการ ตามลำดับ ในส่วนของสภาพที่เป็นจริงภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายละเอียด พบว่า ชั้นรายงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ชั้นดำเนินการ และชั้นเตรียมการ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) การมีส่วนร่วมของครู พบว่า ภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.33 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ชั้นที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ ชั้นเตรียมการ (0.35) รองลงมาคือ ชั้นดำเนินการ (0.33) และชั้นรายงาน (0.30) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สถิติพื้นฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู

รายละเอียด	สภาพที่ควรจะเป็น ในการมีส่วนร่วม			สภาพที่เป็นจริง ในการมีส่วนร่วม			PNI modified	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
ชั้นเตรียมการ	4.00	.549	มาก	2.97	.914	ปานกลาง	0.35	1
ชั้นดำเนินการ	3.99	.627	มาก	2.99	.883	ปานกลาง	0.33	2
ชั้นรายงาน	4.17	.669	มาก	3.21	.881	ปานกลาง	0.30	3
การมีส่วนร่วมของครู	4.06	.568	มาก	3.06	.802	ปานกลาง	0.33	

2. ผลการวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู พบว่า ผลการวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มสามารถจัดลำดับสาเหตุความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิคแผนภูมิแก๊งปลาแบบมีขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ชั้นเตรียมการ ได้แก่ ผู้บริหารไม่กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของระบบประกันคุณภาพภายใน, การทำงานอยู่ในรูปแบบแยกส่วนงานกันอยู่, ผู้ปฏิบัติงาน/ ครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายใน, การกรอกข้อมูลต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อนในหน่วยงานเดียวกัน

ชั้นดำเนินการ ได้แก่ บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการทำ SWOT, เมื่อดำเนินงานเรียบร้อยแล้วแต่ขาดการรายงานผลตามวัตถุประสงค์, ขาดการจัดพื้นที่เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานภายในกลุ่มงาน/ กลุ่มสาระการเรียนรู้, ไม่ได้นำข้อมูลเก่ามาพัฒนาต่อยอด/ ปรับปรุงในปีถัดไป

ชั้นรายงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม, เกิดสถานการณ์เปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานบ่อยครั้ง, การสะท้อนผลขาดความต่อเนื่องส่งผลต่อการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู พบว่า ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพ พบว่ามี 6 แนวทาง ดังนี้

- 1) ฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในกับบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน
- 2) ผู้บริหารต้องเน้นถึงความสำคัญของเป้าหมายและระบบการทำงาน
- 3) จัดระบบสารสนเทศตามกลุ่มงาน/ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพใช้งานได้ทันที
- 4) จัดผู้แทนจากกลุ่มงาน/ กลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อติดตาม ตรวจสอบ สรุปผลตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
- 5) จัดเวทีสะท้อนผลการดำเนินงานเพื่อร่วมวิเคราะห์จุดแข็ง/ จุดอ่อนภายในกลุ่มงาน

6) จัดการประชุมสัมพันธผลการดำเนินงานในช่องทางที่หลากหลายและเข้าถึงทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง ผลการจัดลำดับความสำคัญแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูโดยใช้เทคนิควิธีการกำหนดน้ำหนักรายคู่ พบว่า ส่วนใหญ่ให้น้ำหนักในแนวทางที่ 2 “ผู้บริหารต้องเน้นถึงความสำคัญของเป้าหมายและระบบการทำงานที่ตรวจสอบได้” สูงที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ แนวทางที่ 3 “จัดระบบสารสนเทศตามกลุ่มงาน/ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพใช้งานได้ทันที” และแนวทางที่ 1 “ฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในกับบทบาทหน้าที่ครูผู้สอน” ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู พบว่า ภาพรวมของสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก และภาพรวมของสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และ $PNI_{modified}$ ภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.33 ในรายละเอียดพบว่า ชั้นที่ $PNI_{modified}$ สูงที่สุด ได้แก่ ชั้นเตรียมการ (0.35) รองลงมาคือ ชั้นดำเนินการ (0.33) และชั้นรายงาน (0.30) สอดคล้องกับเรื่อง สิทธิจันทร์ (2560) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) และนุชสิทธิ์ จิตแก้ว (2553) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทุกขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้นการเตรียมการ ประกอบด้วย ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ด้านการแต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ 2) ชั้นการดำเนินการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน (plan) ด้านการดำเนินการตามแผน (do) ด้านการตรวจสอบประเมินผล (check) ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุงงาน (action) และ (3) ชั้นการรายงาน ประกอบด้วย ด้านการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การวิเคราะห์สาเหตุความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของครู พบว่า 1) ผู้บริหารไม่กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายใน 2) การกรอกข้อมูลต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อนในหน่วยงานเดียวกัน และ 3) ผู้ปฏิบัติงาน/ ครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับเกษรา ตรีไพชยนต์ศักดิ์ (2560) ผลการวิจัยบางส่วนพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คือ บุคลากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสถานศึกษาขาดการเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าไปมีบทบาทในระบบประกันคุณภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย ในภาพรวมของสาเหตุสอดคล้องกับพรรณทิพา ชังอินทร์ (2556) ที่พบว่า ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานั้น บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญกับงานประกันคุณภาพ และการเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครู พบว่า 1) ผู้บริหารต้องเน้นถึงความสำคัญของเป้าหมายและระบบการทำงาน สอดคล้องกับ Haper (1999 อ้างถึงใน วรรณิศา พิมพร, 2561) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการทำงานเป็นทีมในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2 แห่ง ในมลรัฐอิลลินอยส์ พบว่า การประกันคุณภาพและการวางแผนเป็นแรงกระตุ้นในรูปแบบหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและกระบวนการวางแผน ผู้บริหารเป็นผู้เริ่มจัดโครงสร้างและกระบวนการที่ส่งเสริมความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน 2) จัดระบบสารสนเทศตามกลุ่มงาน/ กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มี

ประสิทธิภาพใช้งานได้ทันที สอดคล้องกับพรรณทิพา ชังอินทร์ (2556) ที่เสนอแนวทางในการพัฒนาด้วยการสร้างวัฒนธรรมในการทำงานให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่าการประกันคุณภาพเป็นขั้นตอนหนึ่งในการปฏิบัติงาน ควรพัฒนาบุคลากรให้ทำงานโดยให้ประกันเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานและจัดทำโครงสร้างบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงาน และ 3) ฝึกอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในกับบทบาทหน้าที่ ครูผู้สอน สอดคล้องกับวรรณิศา พิมพร (2561) ที่ทำการประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมต้องจัดการอบรมให้ความรู้ จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร และสร้างคู่มือ/ สื่อเกี่ยวกับแนวปฏิบัติและวิธีการตามข้อกำหนดในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ถูกต้องและชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายใน ดังนั้น สถานศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัดต้องจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อการปฏิบัติงานที่สอดคล้องถูกต้อง
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และทดลองใช้เพื่อเป็นต้นแบบแก่สถานศึกษาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- เกษรา ตรีไพชยนต์ศักดิ์. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นุชสิทธิ์ จิตแก้ว. (2553). การประเมินความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรรณทิพา ชังอินทร์. (2556). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- รุ่งเรือง สิทธิจันทร์. (2560). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. PULINET Journal. 4(3), 105-112.
- วรรณิศา พิมพร. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 4

“GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2022 iHappiness: ความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนในยุคสังคมดิจิทัล”

ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น. เอ. รัตนะเทรตติ้ง.

Yamane, T. (1973). Statistic: an introductory analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.